

Wenckheimék nyomában

Útvonaljellemzők:

! sík terep (aszfalt 30% földút-gát 70%) – teljes bejárása száraz időben javasolt

! nehézségi fok: ■■■■■

Útvonal, látnivalók:

56 km | ■■■■■■■
7 óra

Gyula (vár) – Gyulavári – Mályvádi-erdő – Gyula-Városerdő – Szanazug – Dobozi – Marói-erdő – Póstelek – Gyula

● (1) Gyulai vár; (2) Almásy-Wenckheim kastély; (3) Gyulai duzzasztó; (4) Gyula-Városerdő; (5) Szanazug; (6) Dobozi Wenckheim kastélypark; (7) Pósteleki kastélypark; (8) Gerlai kastély

E szép történelmi útvonal a török hódoltság után Békés megyében gazdálkodó nemesi családok, főképp a Wenckheim grófok néhány egykori gyulai, dobozi, pósteleki és gerlai birtokait érinti. A túra alatt érdemes minél többet megtudni erről a kiterjedt dinasztiáról, mely táj- és kultúrártékeit tekintve oly sokat adott e vidéknek.

A Pósteleki kastély az 1920-as években.

Ajánló

~ A Gyulaváriban található Almásy-Wenckheim kastély az egyik legszebb példája a kastélykorszak emlékeit illető megbecsülésnek. A benne helyet kapó tárlat a Dél-Alföld néprajzi, kulturális, természeti- és környezeti értékeit, valamint gazdasági történetét, fejlődésének lehetőségeit mutatja be a hagyományok, kultúra és a fenntartható fejlődés szemszögéből.

~ Gyulaváriból visszafelé jövet térjünk rá a Fehér-Körös bal parti gátjára és a duzzasztót érintve e kellemes természeti környezetben haladjunk a közúti híd felé, ahol jobbra fordulva Gyula-Városerdőre, e Fekete-Körös mellett lévő kedvelt üdülőhelyre érkezünk.

~ A városerdei hídon átkelve a folyó jobb oldali gátján a Sarkad-Remetei-erdőt kísérve a Fekete- és a Fehér-Körös szanazugi összefolyásához érkezünk. Ez a terület Városerdőhöz hasonlóan szintén strandolási és vízi sport lehetőségeket kínál.

A gyulai duzzasztó

~ Dobozi műúton indulhatunk tovább, ahol Békés megye legősibb településén a református templom és a Wenckheim család kastélykertje vonja magára a figyelmet a neoromán kápolnával, valamint a főúri kriptával. Dobozi, a Kettős-Körösön átívelő híd utáni buszmegállótól induló túraútvonalon, a Marói-erdőt járva jutunk el Póstelekre, ahol a Széchenyi-Wenckheim kastély romjai idézik a grófi időket. Innen tehetünk kitérőt a Pósteleki-erdővel határos Gerlára, ahol szintén egy Wenckheim kastély vár jobb sorsra. Visszatérve Póstelekre, Gyula felé véve az irányt a Holt-Fehér-Körös mentén, műúton, földúton, erdőn, kerteken és szántóföldeken át jutunk vissza a szép fürdővárosba.

A Gerlai kastély az 1930-as években

Wenckheim nyughelyek a gerlai temetőben

Tudta?

~ Az eredetileg vadászkastélynak készült dobozi kastély az építető Almásy családtól került a Wenckheimék birtokába. Ők virágoztatták fel 1300 holdas mintagazdasággá, amelyből 400 hold, (Európában legnagyobbként) öntözőt volt. A 19-20. század fordulóján emelt neoromán stílusú templom vasbeton tetőszerkezete a kor elsőket alkalmazott technológiájának számít. Az ugyanekkor készült családi kriptá a templomhoz hasonlóan velencei arany mozaikból készült, lenyűgöző pompát adva a belső térnek. A helyi védettséget élvező kastélyparkban, a gyönyörű kocsányos tölgyek, hársak, ezüst juhar, vasfa, ostorfa, ezüstnyár példányok mellett, országos nyilvántartásban lévő páfrányfenyő, erdei fenyő, fekete fenyő faegyedek is találhatóak.

~ Békés megye több mint 100 kastélyából és kúriájából mára kevesebb, mint a fele maradt meg. A legnagyobb birtokosok, a Wenckheimék és Almásyak után még a Bolza-, Tisza-, Bölöny-, Telbisz-, Beliczey-, Káráz-, Vásárhelyi-, Rudnyánszky-, Szlávy-, Wekerle családok voltak.

~ A gerlai Wenckheim kastély helyén – levéltári adatok szerint – már a 16. században ferences rendi kolostor állt. Itt épült fel 1854-ben Wenckheim Károly felkérésére Ybl Miklós tervei alapján, a barokk stílusú, végső formájában 37 szobás „U” alakú épület.

~ A pósteleki birtokot Wenckheim Krisztina grófnő kapta szüleitől hozományként, s itt épült fel a megye legfiatalabb kastélya 1906-1909 között. A 72 szobás neobarokk stílusban épített kastélynak önálló áramfejlesztője volt, falait bécsi és párizsi plüss tapéták borították, a kastélyparkban szökőkút, csónakázótó volt, a kertben pedig 600 rózsafaj 40.000 töve pompázott.

A pósteleki kastélyrommál

